

Goran Petercol

istraživač

jezika umjetnosti

Goran Petercol je suvremeni autor čiji se rad veže uz generaciju umjetnika koji stvaraju od druge polovice sedamdesetih godina, a bliske su im ideje postkonceptualne umjetnosti. Već otpočetka Petercol se izdvojio od tada prisutne generacije umjetnika kreiravši vlastiti sustav, a svoje je slikarske izradbe nazivao "mentalnim konstrukcijama". Bile su to slike i crtezi na kojima je prikazivao geometrijske forme sa zasjecima u platno ili papir. Tajna je, bila, u prepoznavanju i tumačenju korištenja vrlo osobnih, autorovih, znakova u polju, prostoru njegova umjetničkog izražavanja. Već se u tim djelima mogla uočiti Petercolova sklonost k preciznoj konstrukciji, u kojoj jedan umjetnikov čin uvjetuje drugi, a svi skupa određivali su međusobno protezanje, broj i veličinu formi na slici. Međutim, premda je u organiziranju rada sve bilo definirano i logično, značenja su bila različita. Suprotstavljali su se neposrednost, spontanost, slučaj i iracionalnost s geometrijskim oblicima, jasnoća i racionalnima. Njihovo istovremeno pojavljivanje u djelima dovodilo je do poništavanja jer nesputani, prvobitni stvaralački impulsi, čitljivi u zarezima u platno ili papir, nemaju više značenja kakva bi trebali imati, kako zasebna, samosvojna, tako i ona u odnosu na samu formu.

Petercol je svoj umjetnički rad utemeljio, a to je vidljivo i iz naprijed rečenoga, ne na tradicionalnom slikarstvu, koje svoje uporište ima u slikarskim osjeća-

jima, već na slikarstvu koje predstavlja odraz, refleksiju o umjetnosti. Petercol je uvijek točno znao značenje svakog znaka što ga je radio, kao i njegovu slojevitost. Znakovima se nije služio kao suprotnostima, oni u njegovu stvaralačkom sistemu nisu nikada imali ni afirmacijsko ni negacijsko značenje, jer po njegovu poimanju jedno značenje isključuje drugo, jedno uvjetuje drugo i proizlazi iz toga drugoga. Petercol svojim radovima jasno daje do znanja kako misli, doživljava slikarstvo. Logika nastajanja njegovih djela jasna je i određena. Postoji početan, polazni element i u gestama, pokretima nastaje akcija, proces, rad gradi sam sebe. A upravo akcija, proces nastajanja umjetničkog djela za Petercola je glavni sadržaj djela. Tako on odražava vrijeme u kojemu živi, razmišlja i stvara.

Ove vrijednosti sadrži i novi ciklus slika koje je Goran Petercol izložio u zagrebačkoj galeriji "Arteria" (5.12. - 27.12.1997.). Najnoviji zbir njegovih crteža bavi se delikatnom logikom linija, bez suvišnih "riječi". Reducirajući sredstva i postupke u ovim recentnim radovima Petercol dalje "vježba" u svom prepoznatljivom mediju. Podloga radova jesu zadane linije, kao u bilježnici, a prva iscrtana linija ima primarno značenje jer određuje javljanje svih ostalih, koje su ovisne o njezinu položaju. Točke presijecanja linija označuju početak, ali i svršetak novih linija, koje se protežu u novim smjerovima i rađene su ugljenom, olovkom ili tušem.

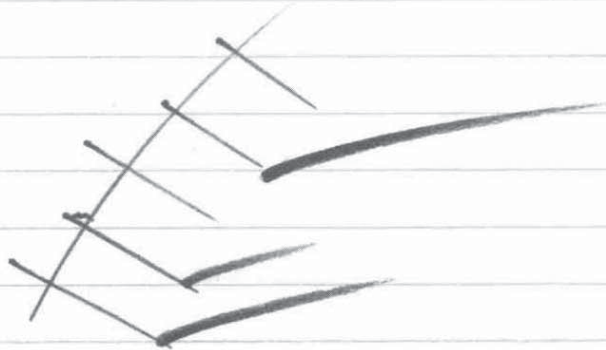
Ovi recentni radovi pokazuju srodnosti s onim ranijim, u kojima su sjene bile u središtu Petercolovih umjetničkih artikulacija. Riječ je, također, o nepostojanim, nematerijalnim strukturama kojima sjene ocrtavaju obrise. Upotrebljavajući vizualno neupadljive materijale poput žica, mjedenih cjevčica ili sitnih predmeta ili objekata koji oblikuju sjene, Petercol je oprostoriavao neopipljive oblike u danom prostoru. Ove sjene trenutačno su vidljivi tragovi jednog procesa, one predstavljaju evidenciju procesa, a stvarni oblici, već spomenuti materijali, činili su mogućom prividnu postojanost neopipljiva djela.

Crtežima Petercol bilježi zbivanja, odnosno kretanja. Na papiru, u njegovu prostoru, događa se proces. Taj je proces određen pravilom, a ono se ovdje može protumačiti kao zadane linije. Geste izvlačenja linija ovise o onima zadanima, a određene su i primjerene logikom presijecanja. Gesta je važan dio ovih radova. Tijek linija nije progresivan. One se međusobno respektiraju, ali nisu određene ciljem. Ostvarene umjetnikove geste, izvlačenjem linija, nemaju cilja - on je zaboravljen.

U ovim radovima vidljive su međusobne tenzije linija njihova istovremenog postojanja. Svaka linija

posjeduje vlastitu logiku, izraz je kretanja, pokreta, pa je čvrstu strukturaciju djela nemoguće dosljedno provesti. Pojavnost linija, crta, određuje vrijeme njihova trajanja, a ono je pak određeno i granicama prostora njihova djelovanja. Upotreba zadanih linija, izvlačenje drugih, njihova presijecanja, bez obzira na izgled rezultata, postupci su, na određen način, međusobno povezani, koji ne dopuštaju upletanje slikarskog osjećaja u nastale oblike. Nema usklađivanja, dotjerivanja, komponiranja, ispravljanja, već samo provedba zamišljenih radnih procesa. Radovi su mišljeni prema skupu vizualnih elemenata koji određuju nove, sljedeće postupke s materijalom.

Petercol ističe dvije bitne odrednice stvaralačkog djelovanja - autonomnost materijala i jednoznačnost vlastitih pokreta. Potezi olovkom, ugljenom ili tušem ono su što jesu u primarnom, elementarnom stanju. Stoga bi se takvi radovi mogli tumačiti i kao pred-slikarska djela. Petercol ne daje iluziju stvarnosti, već isključivo iluziju koja proizlazi iz same građe od koje gradi, stvara djelo. Evidentira proces, otvara put k trajanju i otvorenosti, nesvršavanju i mogućnosti različitih tumačenja. Važno je istraživanje slučaja i mogućnosti koji iz toga proizlaze. Slučaju suprotstavlja i pri-

bližava logiku, krajnosti ne priznaje kao takve jer jedno uvjetuje, ali i proizlazi iz drugoga. Ono što i ovdje određuje Petercolovo stvaralaštvo jest stalno istraživanje jezika umjetnosti. A kroz njegovu prirodu Petercol će nastojati pokazati duh vremena, dublje i dalje nego što se na prvi pogled čini. On će potaknuti i/ili osloboditi neke asocijativne, analitičke, društvene, političke, iskustvene, egzistencijalne ili neke druge zaključke koji nadilaze stavove njega samog i njegove umjetnosti.

Summary

Damir Demonja: Goran Petercol

The new cycle of paintings by Goran Petercol, exhibited in the Zagreb gallery "Arteria" (5th December - 27th December 1997) elaborates on the delicate logic of lines. The lines (like in a notebook) make the background of drawing, and the first drawn line has the primary meaning. It determines the emergence of all the others, depending on their position. The cross-points of lines mark the beginning, as well as the end, of the new lines spanning in new directions. They are mostly made in coal, pencil or ink.

With these paintings Petercol emphasises two

vital frames of reference of his own creative activities - the autonomy of material and the uniformity of movement. His creativity has been defined by continuous exploration of the language of art, by which he endeavours to show the spirit of time. So, he infers and/or frees some associative, analytic, social, political, empirical, existential or some other conclusions that surpass his own attitudes, as well as those of his art.